

Datum
2024-11-06

ESV dnr
2024-00945

Handläggare
Annika Alexandersson

Årlig rapportering av internrevision och intern styrning och kontroll

ESV hämtar en gång per år in uppgifter från myndigheter med internrevision. Uppgifterna används för redovisningen över den statliga internrevisionen och myndigheternas interna styrning och kontroll som årligen lämnas till regeringen.

Uppgifterna hämtar vi in med frågor till myndigheterna om följsamhet till och tillämpningen av bestämmelser om internrevision och intern styrning och kontroll. Frågorna handlar också om internrevisionens förutsättningar, prestationer och nyttan för myndighetsledningen.

Frågorna avser förhållanden och händelser under 2024. Svaren är en självdeklaration från myndigheten. Det är myndigheten som lämnar informationen till ESV. Varje myndighet tar själv ställning till vem eller vilka som ska besvara frågorna för myndighetens räkning. I vår analys av svaren utgår vi från att de speglar myndighetens uppfattning.

Försäkringskassan ljuger om hur man har skött styrningen, kontrollen och revisionen av sjukförsäkringen under 2024

Jag är en erfaren lednings och organisationsutvecklare som ingående har granskat hur Försäkringskassan missköter den interna styrningen och kontrollen samt internrevisionen gällande sjukförsäkringen, se skrivelsen som heter *Oacceptabla brister i styrningen och kontrollen av sjukförsäkringen 2024 250308* med tillhörande bilagor.

Min slutsats är att Försäkringskassan – sedan lång tid tillbaka – har en destruktiv intern miljö som präglas av lögner och grova oegentligheter. På grund av detta – samt att ESV inte kräver att uppgifterna, som är svar på den här enkäten, ska lämnas under sanningsförsäkran – får inte ESV en rättvisande bild av hur Försäkringskassan sköter sin verksamhet, genom att begära in en självdeklaration.

Eller samma sak med andra ord; endast myndigheter som har en betryggande intern styrning och kontroll och en internrevision som sköter sitt arbete korrekt, kan förväntas ge svar på ESV:s enkät som är sanna, d.v.s. överensstämmer med verkligheten.

Nedan - med rött – redogör jag för hur Försäkringskassan borde ha svarat gällande sjukförsäkringsförmånerna, som räknas upp i kapitel 23 i Socialförsäkringsbalken, om svaren hade varit sanningsenliga. Sjukförsäkringen upptar nästan hälften av förvaltningsanslaget (5 Mdr kr) och försäkringsutgifterna är ca 100 Mdr kr per år.

Jag som svarar heter Eva Grundelius. Jag nås på eva.grundelius@outlook.com, tel. 070-645 58 12. Se även www.hallbarkommunikation.se

Enkätfrågor 2025 (avseende 2024)

Ledningsform

Fråga 1

Vilken är er myndighets ledningsform?

- myndighetschef (enrådighetsmyndighet)
- **styrelse (styrelsemyndighet)**

Efterlevnad av regelverk

Fråga 2 a

Har myndigheten i allt väsentligt följt regelverken för internrevision och intern styrning och kontroll?

- Ja.
- **Nej avvikelser finns.**

Fråga 2 b

Om nej, vilken regel (förordning eller föreskrift) har myndigheten inte följt? **Svar: De som är rödmarkerade nedan.**

- **Förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll 2 § första stycket om myndighetsledningens ansvar**
- **Förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll 2 § andra stycket om korruption m.m.**
- **Förordning om intern styrning och kontroll 2 § tredje stycket om intern miljö**
- **Förordning om intern styrning och kontroll 3 § om riskanalys**
- **Förordning om intern styrning och kontroll 4 § om åtgärder**
- **Förordning om intern styrning och kontroll 5 § om uppföljning**
- **Förordning om intern styrning och kontroll 6 § om dokumentation**
- **Förordning om årsredovisning och budgetunderlag 2 kap 9 §**
- Internrevisionsförordning (2006:1228) 2 § om organisering
- **Internrevisionsförordning 3 § om granskning och förbättringar**
- **Internrevisionsförordning 4 § om granskningens inriktning**
- **Internrevisionsförordning 5 § om råd och stöd**
- **Internrevisionsförordning 6 § om omfattning**
- **Internrevisionsförordning 7 § om bedrivande**
- Internrevisionsförordning 9 § om rapportering
- Internrevisionsförordning 10 § 1 om riktlinjer för internrevision (samt för lärosäten även 2 kap 2 § 4 högskoleförordningen)
- Internrevisionsförordning 10 § 2 om revisionsplan för internrevisionen (samt för lärosäten även 2 kap 2 § 4 högskoleförordningen)
- Internrevisionsförordning 10 § 3 om åtgärder med anledning av internrevisionens iakttagelser och rekommendationer (samt för lärosäten även 2 kap 2 § 4 högskoleförordningen)
- Internrevisionsförordning 11 § om tillgång till uppgifter

- **Myndighetsförordning (2007:515) 4 § 1-2 om arbetsordning** (för lärosäten 2 kap 2 § 8 p. högskoleförordningen)
- Myndighetsförordning 4 § 3 om verksamhetsplan (för lärosäten viktigare frågor om den interna resursfördelningen 2 kap 2 § 5 högskoleförordningen)
- **Myndighetsförordning 8 § 2 om att se till att de anställda är väl förtrogna med målen för verksamheten**
- **Myndighetsförordning 8 § 3 om att ta till vara och utveckla de anställdas erfarenhet och kompetens**
- **Myndighetsförordning 13 § första stycket om direktiv och riktlinjer till myndighetschefen** (Motsvarande reglering saknas för lärosäten.)
- **Myndighetsförordning 13 § andra stycket om myndighetschefens ansvar att hålla styrelsen informerad om verksamheten, förse styrelsen med underlag för beslut och verkställa styrelsens beslut** (Motsvarande reglering saknas för lärosäten.)
- Förordning (2021:949) om skydd för personer som rapporterar missförhållanden, 2 kap. 4-9 § om externa rapporteringskanaler
- Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar missförhållanden, 5 kap. 2-10 § om interna rapporteringskanaler
- **Annan avvikelse från processen för intern styrning och kontroll** (inklusive reglerna för internrevision) **Försäkringskassan har inte tagit fram någon fullständig och korrekt förteckning över vilka uppgifter myndigheten – enligt tillämpliga författningar – är skyldig att fullgöra gällande sjukförsäringen. Utan en sådan lista blir styrningen och kontrollen felaktig.**

Myndighetens arbete med intern styrning och kontroll

Fråga 3

Är myndighetens arbete med att identifiera väsentliga risker i verksamheten enligt 3 § förordningen om intern styrning och kontroll ändamålsenligt för myndigheten?

- Ja.
- Ja men myndigheten ser ett visst utvecklingsbehov. Ange utvecklingsbehovet. (fritext)
- **Nej. Utan en fullständig och korrekt lista över uppgifterna, d.v.s. vad som ska göras och hur det ska gå till, går det inte att göra en korrekt riskanalys.**

Fråga 4

Till vilka områden kan myndighetens väsentliga risker hänföras?

Myndighetens väsentliga risker avser:

- **att verksamheten bedrivs effektivt (i förhållandet mellan kostnad, kvalitet och kvantitet) enligt 3 § myndighetsförordningen**
- säkerhetsskydd enligt 2 kap. 1 § säkerhetsskyddslagen
- dataskydd enligt artikel 24 dataskyddsförordningen.
- **kompetensförsörjning enligt 3 kap 3 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag**
- arbetsmiljö enligt 3 kap. 2 a § arbetsmiljölagen
- finansiering enligt 9 § anslagsförordningen

- **betalningar enligt 9 § förordningen om statliga myndigheters betalningar och medelsförvaltning.**
- risk- och sårbarhetsanalys enligt 8 § förordningen om statliga myndigheters beredskap
- **avser att verksamheten blir tillförlitligt och rättvisande redovisad enligt 3 § myndighetsförordningen.**
- **att verksamheten bedrivs med god hushållning (disponerade medel används för sitt ändamål) enligt 3 § myndighetsförordningen**
- att förvaltade tillgångar skyddas enligt 22 § förordningen om myndigheters bokföring
- **andra riskområden: Sjukförsäkrade får inte korrekt information om socialförsäkringen, de får inte ansöka om förmåner de har rätt till, beslut fattas utan korrekt gjorda utredningar och klargörande motiveringar saknas.**

Fråga 5

Är den systematiska och regelbundna uppföljningen och bedömningen av den interna styrningen och kontrollen enligt 5 § förordningen om intern styrning och kontroll ändamålsenlig för myndigheten?

- Ja.
- Ja men myndigheten ser ett visst utvecklingsbehov. Ange utvecklingsbehovet. (fritext)
- **Nej. Det är meningslöst att följa upp styrning som är uppenbart lagtrotsig.**

Fråga 6

Vilka underlag använder sig myndighetsledningen av för sin bedömning av den interna styrningen och kontrollen i årsredovisningen?

- **Ett underlag framtaget av myndighetens stabsfunktion/centrala controllerfunktion (så kallade andra ansvarslinjen) med ett samordnande ansvar för arbetet med intern styrning och kontroll.**
- **Myndighetens arbete med riskhantering.**
- **Rapporteringen av myndighetens systematiska och regelbundna uppföljning och bedömning av verksamheten**
- **Intyganden om intern styrning och kontroll från chefer, eller andra med ett delegerat ansvar för del av verksamhet i organisationen.**
- **Internrevisionens granskningsrapporter.**
- **En övergripande bedömning från internrevisionen om myndighetens interna styrning och kontroll (exempelvis utifrån genomförda granskningar).**
- **Riksrevisionens rapportering.**
- **Annat: Vi har även rapporter från Inspektionen från socialförsäkringen som är av undermålig kvalitet, på grund av bristande juridisk kompetens.**

Fråga 7

Har internrevisionens rapporterade iakttagelser och rekommendationer under 2024 enligt 9 § internrevisionsförordningen i allt väsentligt medfört förbättringar av myndighetens interna styrning och kontroll?

- Ja.
- Ja men myndigheten ser ett visst utvecklingsbehov. Ange utvecklingsbehovet. (fritext).
- **Nej. Internrevisionen har inte granskat om Försäkringskassan lever upp till kraven i 4 § Internrevisionsförfordningen eller kraven i Förordningen om intern styrning och kontroll.**

Fråga 8

Är myndighetsledningens riktlinjer för internrevisionen enligt 10 § 1 p internrevisionsförfordningen aktuella?

- Ja.
- Ja men myndigheten ser ett visst utvecklingsbehov. Ange utvecklingsbehovet. (fritext)
- **Nej. Riktlinjerna är uppdaterade och bra skrivna men de tillämpas inte.**

Åtgärder med anledning av internrevisionens iakttagelser och rekommendationer

Fråga 9

Har myndigheten former för hur myndigheten följer upp att de av myndighetsledningen beslutade åtgärderna med anledning av internrevisionens iakttagelser och rekommendationer enligt 10 § 3 p internrevisionsförfordningen blir genomförda?

- Ja.
- Ja men myndigheten ser ett visst utvecklingsbehov. Ange utvecklingsbehovet. (fritext)
- **Nej. Internrevisionsrapport 2020:7 om Sjukförsäkringens styrkedja påvisade monumentala brister som aldrig har åtgärdats p.g.a. inkompetent ledning.**

Fråga 10

I vilken omfattning har myndighetsledningen beslutat om åtgärder med anledning av de iakttagelser och rekommendationer som internrevisionen har rapporterat till myndighetsledningen?

Internrevisionsrapport 2024:2 Sjukpenning påtalade inga brister, eftersom någon granskning i enlighet med § 4 Internrevisionsförfordningen inte gjordes.

- Ange antal redovisade rekommendationer till myndighetsledningen under 2024. (fritext)
- Ange antalet redovisade rekommendationer enligt ovan som myndighetsledningen har beslutat om åtgärder för senast vid tillfället för den här enkätens besvarande. (fritext)

Frågan syftar till att beräkna en kvot för vidare analys.

Fråga 11

Om det finns rekommendationer som internrevisionen lämnat under 2024 (enligt svar på fråga 10) där myndighetsledningen inte har beslutat om åtgärder, vilka är de huvudsakliga orsakerna till det? **Se svaren på de ovanstående frågorna.**

- Beredningen av förslagen till beslut om åtgärder pågår. Ange antalet rekommendationer. (fritext)
- Beredning av förslagen till beslut om åtgärder har inte startat. Ange antal rekommendationer. (fritext.)
- Myndighetsledningen har beslutat att åtgärd inte ska vidtas. Ange antal rekommendationer. (fritext.)

Råd och stöd från internrevisionen

Fråga 12a till styrelsemyndighet

Har internrevisionen lämnat råd och stöd till myndigheten (enligt 5 § internrevisionsförordningen) under 2024?

- Ja till styrelsen.
- Ja till myndighetschefen vid annat tillfälle än ett styrelsemöte.
- Ja till andra chefer eller medarbetare.
- **Nej internrevisionen har inte gett råd och stöd. Försäkringskassans internrevision kan inte ge något kompetent stöd till myndighetsledningen, eftersom den saknar tillräckliga kunskaper både om sjukförsäkringens regelverk och om hur verksamheten – de facto – bedrivs.**

Fråga 12b till enrådighetsmyndighet

Har internrevisionen lämnat råd och stöd (enligt 5 § internrevisionsförordningen) till myndigheten under 2024?

- Ja till myndighetschefen.
- Ja till andra chefer eller medarbetare.
- Nej internrevisionen har inte gett råd och stöd. Ange en förklaring. (fritext)

Fråga 12c

Inom vilka områden har internrevisionen lämnat råd och stöd till myndigheten under 2024? **Allt som listas nedan hade behövts – men inget har gjorts, se ovan.**

- Korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter i verksamheten enligt 2 § förordning om intern styrning och kontroll.
- Myndighetens organisation, arbetsfördelning eller delegering av beslutanderätt enligt 4 § myndighetsförordningen.
- Formerna för arbetet med verksamhetsplan enligt 4 § myndighetsförordningen.
- Formerna för att fortlöpande utveckla verksamheten enligt 6 § myndighetsförordningen.
- Formerna för samarbete med myndigheter och andra för att ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt staten som helhet enligt 6 § myndighetsförordningen.

- Formerna för att följa sådana förhållanden utanför myndigheten som har betydelse för verksamheten enligt 6 § myndighetsförordningen.
- Formerna för arbetet med att identifiera omständigheter som utgör en väsentlig risk enligt 3 § förordning om intern styrning och kontroll
- Formerna för arbetet med att vidta nödvändig åtgärder enligt 4 § förordning om intern styrning och kontroll.
- Formerna för att följa upp risker och vidtagna åtgärder enligt 5 § förordning om intern styrning och kontroll.
- Annat. (fritext)

Internrevisionens externa kvalitetsarbete

Fråga 13a

Har myndigheten genomfört en extern bedömning (kvalitetssäkring) av internrevisionen?

Om en extern kvalitetssäkring genomförts under 2024 önskar ESV att få ta del av rapporten från den som genomfört kvalitetssäkringen.

- **Ja. Genomfördes år 2022 av Transcendent Group. Jag visselbläste de rådande missförhållandena till dem, men min visselblåsning besvarades inte.**
- Nej. Ange orsak. (fritext)

Fråga 13b (Besvaras om genomfört 2024)

Har resultatet av den externa bedömningen av myndighetens internrevision rapporterats till myndighetsledningen?

- Ja.
- Nej. Ange orsak. (fritext)

Fråga 13c (Besvaras om genomfört 2024)

Har myndigheten vidtagit eller planerat åtgärder för att hantera eventuella avvikelser som framkommit genom den externa bedömningen av internrevisionsfunktionen?

- Ja.
- Nej. Ange orsak. (fritext)
- Inte aktuellt, inga avvikelser finns.

Internrevisionens interna kvalitetsarbete

Fråga 14a

Har myndigheten regler och rutiner för internrevisionens interna kvalitetsarbete?

- Ja.
- **Nej. Befintliga dokument garanterar inte att verksamheten har en god kvalitet. Det som saknas är heder och samvete hos de aktuella personerna.**

Fråga 14b

Internrevisionens kvalitetsarbete under 2024 har avsett:

- Fortlöpande tillsyn av internrevisionens verksamhet.
- Efterlevnad av regelverk och riktlinjer för internrevisionen.
- Dokumentation av internrevisionens arbetsprocesser och rutiner.
- Regelbundna självutvärderingar eller utvärderingar av internrevisionens verksamhet från andra inom eller utanför myndigheten.
- Nej internt kvalitetsarbete har inte bedrivits under 2024. Ange orsak. (fritext)
Så länge inte sanningsplikt råder saknar det betydelse vad man gör.

Rekrytering av internrevisionschef (Ny fråga)

Fråga 15a

Har myndigheten gått ut med en rekrytering av internrevisionschef under 2024?

- Ja.
- **Nej.**

Fråga 15b

Om ja på fråga 15a, hur lång tid tog rekryteringen?

- 0 – 3 månader
- 4 – 6 månader
- 7 – 9 månader
- 10 – 12 månader
- Rekryteringen är inte avslutad.

Fråga 15c

Om ja på fråga 15a: Vid **avslutad rekrytering** av internrevisionschef, vilken var den rekryterades tidigare arbetsgivare?

- Internt rekryterad
- Statlig myndighet (exkl. Riksrevisionen)
- Kommunal eller regional myndighet
- Riksrevisionen
- Statligt bolag
- Privat revisionsbyrå
- Privat företag (exkl. privat revisionsbyrå)
- Annan arbetsgivare (fritext)

Fråga 15d

Om ja på fråga 15a: Vid **avslutad rekrytering** av internrevisionschef, vilken roll hade medarbetaren tidigare?

- Internrevisionschef
- Internrevisor
- Extern revisor
- Controller

- Annan befattning (fritext)

Internrevisionens resurser

Fråga 16a

Ange internrevisionens (interna) resurser för 2024 i årsarbetskrafter (siffror med högst en decimal). I antalet årsarbetskrafter ingår de som organisatoriskt har tillhört internrevisionen samt övriga anställda som har deltagit som resurs i internrevisionens granskningar. (fritext) **Ca 10 årsarbetskrafter, som gör ett undermåligt arbete.**

Fråga 16b

Ange antal årsarbetskrafter (siffror med högst en decimal) för köpta internrevisionstjänster under 2024. (fritext)

Fråga 16c

Ange vilken bemanning i årsarbetskrafter inklusive köpta tjänster (i siffror med högst en decimal) som myndigheten har budgeterat för internrevisionsfunktionen avseende 2024 (fritext med eventuell förklaring till större differenser, på minst 10 %, mellan budget och utfall.)

Fråga 16d (Ny delfråga)

Vad bedömer myndigheten vore den optimala bemanningen i årsarbetskrafter för internrevisionens uppdrag? (fritext) **Saknar betydelse eftersom Försäkringskassan har en destruktiv intern miljö, som inte främjar korrekt internrevision.**

Internrevisionens bedömningar

Fråga 17

Hur lämnar myndighetens internrevision sin bedömning av om myndighetens interna styrning och kontroll är utformad så att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller kraven i 3 § myndighetsförordningen enligt 4 § internrevisionsförordningen? **Försäkringskassans internrevision har inte granskat den saken. Vad gäller sjukförsäkringen har man gjort två rapporter; 2024:2 om Sjukpenning och 2024:3 om Sjukersättning. I båda fallen har syftet varit att granska implementeringen av den redan beslutade – olagliga och ineffektiva – interna styrningen och kontrollen.**

- Myndighetens internrevision lämnar en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen är betryggande efter varje avslutad granskning som ett underlag till den systematiska och regelbundna uppföljningen av myndighetens interna styrning och kontroll.
- Myndighetens internrevision lämnar en övergripande bedömning om den interna styrningen och kontrollen är betryggande som ett underlag inför att myndighetsledningen ska redovisa en bedömning av den interna styrningen och kontrollen i årsredovisningen. Ange hur den samlade bedömningen har formulerats. (fritext)
- Myndighetens internrevision lämnar ingen bedömning av myndighetens interna styrning och kontroll. (fritext)

Fråga 18

Har internrevisionen under 2024 genomfört eller påbörjat granskningar med syfte att

- granska att myndighetens system för intern styrning och kontroll förebygger att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter
- inom ramen för granskning av annat huvudsakligt granskningsområde även granskat om den interna styrningen och kontrollen inom detta område förebygger att aktuell verksamhet utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter

Försäkringskassans Interrevision är helt medberoende till Försäkringskassans ledning som – systematiskt – ägnar sig åt grova oegentligheter när det gäller styrningen och kontrollen av sjukförsäkringen, se den bifogade skrivelsen som heter *Oacceptabla brister i styrningen och kontrollen av sjukförsäkringen 2024 250308* med tillhörande bilagor.

Övriga synpunkter

Enligt Förordning (2016:1023) med instruktion för Ekonomistyrningsverket ska ESV hjälpa regeringen att se till att den intern styrningen och kontrollen och internrevisionen hos Försäkringskassan bedrivs i enlighet med regelverket och är av god kvalitet.

Det har dock ESV misslyckats med, bl.a. eftersom man inte har granskat om Försäkringskassans svar på den här enkäten är sanningsenliga.

Min slutsats är att all intern styrning och kontroll måste börja med en tydlig och korrekt lista på exakt vilka uppgifter en myndighet är skyldig att fullgöra samt vilka förfaranderegler som myndigheten måste tillämpa vid fullgörandet av uppgifterna. Listan bör kvalitetssäkras genom en sanningsförsäkran.

I fallet med sjukförsäkringen, borde Försäkringskassan konkret kunna redogöra för vad Socialförsäkringsbalken, Försäkringskassans instruktion, Förvaltningslagen, Myndighetsförordningen och Förordningen om intern styrning & kontroll säger om vad som ska uträttas, om hur arbetet måste bedrivas och om hur man ska kunna veta – d.v.s. ta reda på – om man har organiserat sitt arbete effektivt och enligt gällande rätt samt redovisar arbetet uppriktigt.

Så länge detta inte görs och redovisas, finns det inga skäl att ha förtroende för Försäkringskassans ledning. Myndighetens 250-sidiga årsredovisning, är inte en sanningsenlig redogörelse för vilken verksamhet man är skyldig att ha och inte heller gällande vilken verksamhet man bedriver. Så länge det är fritt fram för Försäkringskassan att ljuga, dölja och försköna i årsredovisningen kan det inte finnas någon intern styrning och kontroll som är betryggande.